

Előzetési ár

"MAGYAR DOHÁNYÚJSÁG"-ra

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivataltalban
vagy utalvánnyal minden
postahivataltalán eszközölhető.

Szerkesztőség:
Budapest, IV. Magyar-utca
40. földsz. ut 6.

MAGYAR

DOHÁNYÚJSÁG.

Előzetési ár

"MAGYAR DOHÁNYÚJSÁG"-ra

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivataltalban
vagy utalvánnyal minden
postahivataltalán eszközölhető.

Kiadóhivatal:
Budapest, V. Alkotmány-
utca 27., I. emelet 15.

A DOHÁNYTERMELÉST ÉS DOHÁNYKERESKEDÉST FELKAROLÓ GAZDASÁGI SZAKLAP

Melegágyak földelése és bevetése.

A melegágyak földelésétől függ a palánta megmaradása és egyuttal jósa. Legtöbb helyen azért sárgul, sül és rothad el a palánta, mert a földelés vékonyan s nem egyforma rétegben történt, minek következtében a palánta itt-ott kóralakban kiveszöbe indul.

Az ágyak földezéséhez a lehető legporhanyósabb s kövér, tiszta földet kell választani; minél kötöttebb a föld, annál lassabban nő benne a palánta. Ott, hol fekete homok nincs, jó erdei földet, iszapos homokkal kell vegyíteni és ezzel a vegyített anyaggal kell földelni a melegágyat. Az legyen főgondunk, hogy a föld, melyet a földelésre használunk, olyan helyről kerüljön, a hol a gyom nem uralkodott, mert ott a gyomból kihullott magvak benne lesznek a földben és a dohánymaggal egyidőben, vagy még előbb ezek is kikelnek és a palántát elnyomják. Ez okból célszerű, ha a bevetés előtt 6—8 nappal a melegágyakat beföldeljük, hogy a benne levő gyommag a takaró alatt erősen hevülve, kikeljen s mire a dohánymag elvetésének ideje elérkezik, a már kikelt gaz könnyű szerral elpusztítható.

Ezáltal azt nyerjük, hogy a kikéltendő gyöngé palántát a gyom el nem árasztja és a gyomlálással is kevesebb időt vesztegetünk.

Igen alkalmas a földelésre a jó trágyás luczernatörös, vagy pedig a televényes, kövér gyep-törésföld is.

Nagy gondot kell fordítani arra, hogy a földelés rétege az egész melegágyon egyenletes legyen. E végből célszerű, ha azt a melegágy egyik szögletén kezdjük, hogy így azután az ember szemmel tarthassa a réteg vastagságának egyenletességét, míg az egész munka bevégeztetik.

A földelés rétege legfőképpen 10—14 szantiméter lehet. Okvetlen kell, hogy az ágy már nyolcz nappal a bevetés előtt be legyen földelve és hasurákkal betakarva, hogy egyenlően átmelegedjen és hogy a gyom ez idő alatt kikelhessen.

A beföldelés előtt újra be kell taposni a trágyát a melegágyon és a netán maradt hézagokat vagy mélyedéseket trágyával kell kitölteni úgy, hogy az ágy teljesen egyenletes legyen, de az nagy bajt okoz, ha az ily hézagok ki nem töltetnek, mert így származnak azután a süppedések a melegágyban.

Mikor a mag csirázóban van, vagy már ki is kelt s a süppedés következtében a földelés meghasadozik, a gyöngé

növény bizonyosan tönkre megy. Ezért szükséges, hogy a melegágyat jó eleve elkészítsük, hogy az akkorára, a mikor a földelésre kerül a sor, teljesen megülededhessék.

Most, hogy a melegágyról van szó, nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a hidegágyakra is gondot kell fordítani, mert a hidegágyon nevelt palánta mindig jobb, erőteljesebb, mint az, a melyik melegágyban nő, azért megérdemli, hogy ezzel is foglalkozzunk kissé.

Házikertünknek legkövesebb és szélmentes helyén, a már ősszel felásott részből szakítsunk dohánypalántára való hidegágyat, s azt, a mint a föld fagyja engedi, azonnal ássuk fel jó mélyen, tördeljük meg vasgereblyével lehetőleg apróra és vessük be okvetlen még e hó elején. Tartsuk ezt is befede mindaddig, míg az enyhe időjárás bekövetkezik.

Szóljunk most a magelvetésről

Első dolgunk az legyen a vetés előtt, hogy a mag válogatott, teljesen biztos, a helynek megfelelő jó mag legyen. A mikor ezzel tisztában vagyunk, hozzálatunk annak megrostálásához, a mit legjobban úgy eszközölhetünk, hogy ha a szelen megszórjuk és csak a nehezebb magvakat használjuk. Mikor ez megtörtént, a magot langyossá tett trágyalében beáztatjuk és benne hagyjuk, de legfeljebb csak huszonnégy óráig. Azután kissé szikkadni hagyjuk, hogy a vegyítendő hamu hozzá ne ragadjon. Minden, egy méter hosszúságú, 100—125 szantiméter szélességű melegágyra egy fél gyűszűnyi magot számítsunk, vagyis egy katasztrális holdra szükségelt melegágyhoz 30 gramm magot; ezt 20—25-ször ennyi hamu közzé keverjük mindaddig, míg azzal teljesen egyenlőre tettük. A hamu azért jó, mert az fehér és meglátszik a fekete földön és a vető ember nincs kitéve annak, hogy egy helyen tévedésből kétszer beveti az ágyat.

Nézetünk szerint leghelyesebb volna a magot a melegágyban sorbavetni, mert bármennyire igyekszünk azt ritkán vetni, mégis mindig sűrűn kél ki. De ha a sorokat egy és fél szantiméter távolságra vetnénk, legalább maradna a sorok között a rendes megkívántató hézag és a ritkítást is könnyebben eszközölhetnénk.

A sorban való vetésnek igen egyszerű módja lehet, a következő: Egy egyenes léczet lefektetünk a melegágyra és a mellett vonalat húzunk; másfél szantiméter távolságban ismét húzunk egy vonalat, s így tovább és e vonalak közt támadt résbe szórjuk a már kellően hamuval összekevert magot. A bevetés

után sűrű rostával kevés földet rostálunk reá, de csak igen-igen vékony rétegben, azután pedig falapáttal igen gyöngéden lelapítjuk. Nem helyes az a néhol szokásos eljárás, hogy a bevetés után mindjárt belocsolják a melegágyat, jobb a locsolást másnapra hagyni, de akkor is nagyon gyöngéden és igen finom, sűrű likakkal ellátott öntöző kannával eszközözzük.

Mint hogy az elvetés csak e hó 16-án kezdődik, még hozzászólunk ehhez a tárgyhöz.

A hidegágy bevetését egy percig sem szabad már késleltetni, mielőtt az idő engedi vessük azt be és olyan módon, a mint a melegágyra nézve ajánlottuk, ha lehetséges, azt is sorban.

A melegágy készítéséről már eleve is megjegyzünk itt annyit, hogy a trágya- és szalmarétegeket az összerakásnál rétegenként öntöző kannából meg kell locsolni, még pedig langyos vízzel és a rakást úgy kell folytatni, miáltal az erjedés a melegágyakon gyorsabban bekövetkezik.

A dohánymag megválasztásáról.

Küzeledvén a dohány alá számtal megágyak készítésének, vagyis a dohánymagnak azokba való elvetésének ideje, szerintem egyik főkéllék a dohánymagnak megválasztása, mert ettől feltételezzük a dohánytermés, attól pedig a termelésből nyerendő haszon.

Nem fejtetem e helyütt azt, hogy ki, milyen dohányt termeljen, mert nem is feltételezzük olyan primitív dohánytermelőt, ki ne tudná azt, hogy földje milyen fajú dohányt terem meg legjobban.

Egyszerűen csak utalok arra a téves irányra, mely igen sok dohánytermelőnél uralkodik és ez az, hogy dohánytermelőink legnagyobb része egy és ugyanabban a földben több, de legalább is kétféle, sokszor egymástól egészen eltérő minőségű dohányt termel, jölhet akadhatnak olyanok is, kiknek majdnem minden dohányos-kertésze másfajú dohányt termel, lévén majd minden dohánytermelő-kertész a saját dohányfajtájába szerelmes.

Szerintem ez téves irány, mely rendszeren megbosszulja magát és pedig úgy a mennyiség, mint a minőségben. Ugyanis tudjuk azt, hogy nem minden fajú dohánypalánta fejlődik, de nem is fejlődhetik a kiültetés után egyformán gyorsan, mert az egyik faj rövidbű, a másik hosszabbszárú (dereku) palánta lévén, e tényezőkre a kiültetésnél kell figyelni és a rövidszárút csekélyebben, a hosszabbszárút mélyebben kell a földbe ültetni, mi ha összetévesztetjük, a mélyen ültetett rövidszárú palánta rendszeren késik.

Tapasztalásból tudjuk, hogy a dohányos-kertész (tisztelő a kivételnek) alig várja, hogy dohányának a tetejét elhanyagossa és ezáltal az éret siettesse. De mint hogy ezt a műveletet egy füst alatt akarja elvégezni, annál fogva nem igen szokta megvárni, míg a későbbben fejlődő dohánypalánta is felkap, hanem

ha már hozzáfogott egy hasábban a dohány tetejének elhanyagolásához, elhanyagja ama növények tetejét is, melyek még 4—6 erőteljes és jó levelet hoztak volna, ha a tetejéhiány néhány nappal később történnék. Ez tehát már a dohánytermés mennyiségének rovására megy.

De mint mondtam, nem csak a termés mennyiségének, hanem minőségének rovására is történik a többféle fajú dohány termelése. Lássuk tehát mi módon?

Tudjuk azt, hogy a dohány minősége a dohány fajtájától függ. Tudjuk azt is, hogy míg egyik fajú dohány igen vékonylevelű, vékonykocsányú és bordájú, addig a másik faj vastagabblevelű, kocsányú és bordájú.

No már most, ha a dohányos-kertész a dohány tetejének elhanyagolása nem vesz magának annyi fáradságot, hogy azt több ízben teljesítse, mennyivel inkább nem vesz magának fáradságot a szedséni arra nézve, hogy a kellően megérett leveleket a kevésbé érett levelektől elkülönítve szedje; már pedig a kevésbé kifejlődött palánta, ha a telep el is hanyatlik, kevésbé kifejlődött levelet hoz.

Tudom, hogy akadnak, kik azt fogják erre mondani, hogy „rá kell a kertészt szorítani”, csak hogy jól az ellenőrzés. A tulajdonos maga nem lehet mindig jelen és ha jelen is, nem lehet minden egyes kertészénél egy és ugyanazon időben jelen.

A dohányos-kertész tehát megteszi ugyan a tisztánlátást, hogy a kinőtt és jobbminőségű leveleket a silányabb minőségűektől elkülönítve szedi, de még ha akarja sem tudja megtenni azt, hogy a finomabb fajtájú leveleket a kevésbé finom levelektől elkülönítve szedje, ennek azután rendszerint az a következménye, hogy a levelek nem egyformán érettek és habár a simitással a lehetőségig válogatva is lesznek, a legtöbbször azonban mégis kerülnek a csomók közé kevésbé érett levelek, melyek a bázisok alkalmával való szorítást nem állják oly jól ki, mint az érett levelek, miért is fektek, ugynevezett vízfoltokat kapnak és mint olyankor, melyek a füllesztést nem elég jól állják, természetesen alsóbb osztályba váltottnak be, mint a minőbe soroztattnak volna, ha jól érett állapotukban szedettek volna le.

E helyett nem tartom feleslegesnek megemlíteni azt, hogy míg a vastagabb levelű kocsányú és bordájú leveleket nem szükséges épen teljesen megérni hagyni, addig a finomabb levelű, kocsányú és bordájú levelek teljes megérése kívánatos.

Van azonban még egy más hátránya is annak, ha valaki többfajú dohánnyt termel egy-

szerre egy és ugyanabban a földben; nevezetesen az, hogy a mennyiben a dohány is egyike ama növényeknek, melyek könnyen fajzanak; annál fogva egy pár évi termelés után már sem az egyik, sem a másik faj nem bír határozott tisztá jelleggel.

Szerintem minden termelő legyen tisztában magával első sorban azzal, hogy földje pipára, avagy szivargyártásra alkalmas dohánnyt terem-e? és ha ezzel tisztában van, termeljen abból a dohányból, melyet legjobbedvezőbbnek tart, de ne több fajtát egy és ugyanabban a földben.

Wieland Károly.

A m. kir. dohányjövédék 1867—1884-ig

(Visszapillantással a jövédék előtti korszakra.)

Írta: Kazay Rezső.

[11-ik folytatás.]

[Tanyomás tilos.]

Egy kellőleg művelt dohány-növény levelei nem egyszerre érnek meg, hanem az érettség fokát egymásután s azon sorozatban érik el, a mint kifejlődésük történet.

Ugyanazon dohány-növénynek levelei továbbá igen különböző tulajdonságuk s már külső alkatra nézve is három osztályba sorozhatók u. m. alsó, közép és felső levelekre. Nagy hiba tehát:

7. hogy a legtöbbször termelő vala mennyi törzslevelet egyszerre szedi le s azokat egymás közé keveri.

8. A leveleknek szárítása s az azokkal elbánás egészen a bevaltáshoz átadásig, az okszerű dohányművelésnek egyik legfontosabb ágazatát képezi; mert bármily jól sikerült is a dohány a termő földben, az a szárításnál követett hibás eljárás által annyira elrontható, hogy egészen értéktelen lesz.

Mert nem csupán az a feladat, hogy a levelek megszáradjanak, hanem főleg az is, hogy rendeltetésüknek megfelelő színezetet és minőséget nyerjenek a nélkül, hogy szakadás, rothadás vagy izzóg által megsérüljenek.

A levelek többnyire igen sűrűn és egymás közé keverve nagyon hosszú szinegekre fűzettek fel akképen, hogy a vastag és legtöbbször igen nedvűs közepkocsányok a dohánylevelek által elfedettek s míg ez utóbbiak már teljesen megszáradtak, addig a kocsányok a dohánylevelek által elfedettek s míg ez utóbbiak már teljesen megszáradtak, addig a kocsányok nedvesen maradnak s e végeti igen gyakran szükséges, hogy a dohány heteket át a nap és szél behatásának kitévésék, míg az a pajtába, a padlásra vagy az

eresz alá vihető. Ezen eljárás azután a dohánynak végronlását idézi elő. Mert a nap a levelek gyenge részeit megégeti s azok szinte lenekké és merevekké válnak; víz-felszívó képességüket elvesztik és semmi ruganyossággal nem bírnak, mi pedig a gyártásnál a fődolog, mert még a legközségebb pipadóhánynak is kell némi ruganyossággal bírniok, mert különben a gép alatt összemorzsolódnak s inkább port és szemetet szolgáltatnak, mint pipába való dohánnyt. Az ilyen rozslú száradt és megégett levelek azonyikül minden tartalom nélküliek is a dohánnytulajdonsággal már alig bírnak.

E sorok írójának számos évek óta van alkalmja a gyártás terén a magyar dohánnyal figyelemmel kísérhetni és sajnálattal, de ösztönítéssel kell vallanom, hogy nagyon szomorú tapasztalatokat tettem s ha nem is akarok minden hibát a termelő mulasztásának betudni, de a legtöbbször alkalommal bebizonyítható volt, hogy ez vagy amaz dohányrészel már száritásnál elromlott s a kinstár hivatalnokainak a legjobb akarat mellett nem sikerülhetett azt megjavítani s mégis elkövetett hiba sokszor ezekre tolatik.

Egyáltalában a dohányleveleknél a szabad légi szárítása teljesen elítélendő s mindenképen kerülünk kell azt még akkor is, ha nem csupán szivaranyag előállításán törekszünk. A szabad légi szárításnak hiánya könnyen kimagyarázható azon körülményből, hogy míg maga a dohánylevél külsőleg csakugyan száraznak látszik, addig a levél zöld anyaga még meg sem változott s ez által teljesen utja vétetett a színezet fejlődésének. Az így száradt leveleket azután a legmondosabb füllesztés és által sem lehet többé a rendes kiképződés stádiumába hozni, s tartalmatlanok lesz szaguk és törékenyek lesznek.

A szabad légi szárításnak további hiánya az, hogy a levelek eső és szél által sérülést szenvednek s értékben jelentősen veszítenek.

Leginkább el van terjedve a kis termelőknél az ersz alatti szárítás. Ennek, különösen Erdélyben, egy nagy hátránya van. Erdélyben az apróbb házikók rendszeren kemény nélküliek s a füst a konyha ajtón megy ki s az ersz alatt, hol a kitiűnő minőségű, pompás zamatu fogarasi dohány van felagatva! A dohánylevelek itt a szó szoros értelmében megfűtöttek s ennek folytán minőségükben jelentősen alerálattanak.

Nagy hátránya a magyar dohánynak, különösen a kereskedésben, a válogatás hiányossága. Nem csak az alj, közép és felső

TÁRCZA

A békepipa.

„Ahány ház, annyi szokás,” mondja a példabeszéd. Nálunk nagyon divatos a boros pohár mellett haragos emberek kibékülése; de viszont békés emberek ugyancsak a boros palack mellett szoktak leghamarabb hajba kapni. A német sörrel issza meg, a tót pálinkával az áldomást; az angol absinth-el, a franciaia pezsgővel, a török fekete kávéval és a kínai áldomásközel megelégszik azzal, hogy az orrát odadörzsöli annak az orrához, kivel megbékült vagy akivel szerződést kötött. És így tovább...

Hirbő algha lesz e lapok tisztelt olvasói előtt ismeretlen az indusok „békepípa”, melynek rövid történetét és leírását közölni e sorok közé.

Amerika felfedezése után halljuk a „békepípa” fölemlítését; azon számos vállalkozók hátrahagyott s közzétett irataiból, kik az új világrész első részletes leírásával szolgáltak.

Mikor Cartier Jaques, a híres francia újsókapitány a 16-ik század első felében a aboto által felfedezett Uj-Fundlandot fölkereste, a canadai indiánok indítatva azon barátságos magaviselet által, melyben meg Caboto által részlesztettek, annak első látogatása alkalmával roppant előzékenységgel fogadták az érkezőt; a Szt.-Lorenz folyón hajózt be Cartier, kit a parton gazdag ajándékkal várak az indusok. Ezen ajándékok között külö-

nösen feltűnt egy kiválóan díszített, gyönyörű bunda, mely a kapitány különös tetszésében részesült. Visszajövet, a bundát a francia kormánynak mutatta meg mely alkalommal utazásának rövid és Uj-Fundland terjedelmes leírását közölte.* Ezen leírás a többi között közli, hogy a vidéken a bennlakók által kiváló tisztelet tárgyát képező egy növény terem, mely a napon szárítva, zsákok és állati bőrökben bizonyos ideig megörizve, reájuk nézve nem csekély haszonnal jár; e szárított növény meggyújtva, kellemes szagot terjeszt; a szag megóvja őket — mint állítják — nyavalyától, éhségtől, sőt a hidegségtől is; kizárólag férfiak használják, a miből mindazonáltal nem szabad következtetnünk, hogy a nők a hidegség, nyavalya prédát képezik. Cartier maga is megízlelte a sajtáságos növényt, azt meglehetősen utálatosnak találta s — oh kómikum — elhitette a francia kormánynyal, hogy borsszagu, ízű, de egyébként észétalan. Nem is annyira ezen leírás, mint azon körülmény, hogy a bennlakók ilyen gyönyörű bundák tulajdonában vannak, indította a kormányt arra, hogy a felfedezett vidéket behatóbb tanulmányoztatásának tárgyává tegye és pedig azon célból, hogy cseré utján nagyobb szállítmányoknak juthasson birtokába e bundának való anyagból.

I. Ferenc és III. Henrik alatt e terv a kormány léhasága miatt csak terv maradt; a kormány meglegedett egyelőre azzal, hogy

Cartier magával esalt egy indiánfőnök kíséretében tizenkét indust, kik a francziák nem kis mulatságára gyönyörködötték a nézők azzal, hogy sajátosság módon szivták magukba ezen ismeretlen növénynek — akkor még kiálhatatlan — fűstjét; a szerencsétleneket azonban rövid idő alatt részint az éghajlat, részint a honvágy olte meg.

IV. Henrik alatt a francia kormány komolyan kezdett gondolkozni azon, hogy Uj-Fundlanddal kereskedelmi összeköttetésbe lépjen. Nagyobbszámú expedíciók szerveztettek; ezeknek egy részét tudománysozmj, más részét kalandvágy, de túlyomolag kereskedelmi cél vezette. A legkiválóbb expedíciók egyikének sikeres végén Montagnay, a máltai lovag (1645.) canadai gubernátorrá neveztetvén ki, az ottani industörzsek főnökeivel béke- és kereskedelmi szerződést kötött. A szerződés megkötése után, mintegy szentesítésképen, összejöttek a főnökök körben földre terített, jáva-hautsból (növényhéj) készült fonadékra; a törzsfőnökök elővették a kizárólag ilyen és háború előtt alkalommal használt békepípát s rágyújtották. Mindenesetre primitív módja a sanccionálásnak.

A békepípa, ezen öblös, márványból s gyakran palakból faragott eszköze a szertartásnak, rágyújtás előtt nap felé emeltetett; a főnökök szintén nap felé néztek s ez náluk az őszinteséget akarja kifejezni; miután a „nagy szellemet” segítségül hívták így, kezdetét veszi a pipába tömött válogatott finomságu do-

* Brief recit et succincte narration de la navigation faite dans les yles de Canada, Paris 1545.

törzsleveleket kell egymástól elkülöníteni, hanem az egyenlően jó árúkat úgy kell válogatni, hogy azok kihányást ne tartalmazzanak s még szigorúbban az egyes osztályzatok durva és finom leveleit nagyság és szín szerint kellene válogatni.

Az ilyen szigorú, de szükséges válogatás természetesen nem eszözölhető száik helyiségekben és éjnek idején, miként azt termelőink nagyobb része tenni szokta. Ha még aztán ezen eljárásához egy kis hanyagságot és ingadozó becslésséget hozzagondolunk, akkor egy olyképen válogatott dohányrészletet nyerünk, melyben a jobb levelek felesk számban vannak csekélyebb értékű levelekkel vegyítve.

Általában tehát a magyar dohánylevelek rozsol vannak válogatva, s ezen megjegyzés nem csupán egyes esomókra, hanem egész dohányrészletekre is vonatkoznak, melyek éventé beváltáshoz kerülnek.

Ezen hiányos válogatás ártott legtöbbet a magyar dohány hírnevének s midőn a termelői többszörös figyelmeztetés és intés dacára is folytatták ezen hanyag és lelkiismeretlen eljárást — egymásután vesztették el a piacokat, melyen mai napon már csak hírből s öreg kereskedők elbeszéléséből ismerik a magyar dohányt.

A csomózásnál nedvesítés szintén a legnagyobb hátrányára van a magyar dohánynak s nem kárhoztatandó eléggé.

Ezen hiányok már régóta ismeretesek s több országgyűlés is foglalkozott azok elhárításával, miként jelenlegi tapasztalatból tudjuk — eredménytelenül s még most is szüntelen emlegetni kell azokat és inteni a termelőket, hogy hagyjanak fel hiányos és azok hátrányával járó eljárásukkal.

Mint a magyar dohánytermelés barátját és annak figyelemmel kísérőjét csakis ezen indok vezérelt, midőn a munka keretében a magyar termelés hiányait csoportosítva felemeltem — gondolván, hogy azokra figyelmeztetni még sokakra nézve szükséges és hasznos dolog.

Ezen közleményből egyszersmind láthatják a magyar dohánytermelőket, hogy a dohányügyi kormányzatnál és szakörökben nagyon jól ismerik a termelésnél követett hiányos eljárásokat, melyeket elpálistolni nem, csakis megszüntetni lehet és kell.

(Folyt. köv.)

hány szivása. Ez rendszeren magasabb dombon történik, igen ünnepélyes színezettel olyké, hogy a fiát a nap felé fuvatik.

A békepipa az indusoknál nagy szerepet játszik. Ha az indus vadászatra megy, magával viszi; ez biztosítja őt arról, hogy meg ne támadtatik; de viszont az indus sem támadna meg soha olyant, ki neki a békepipát megmutathatja. Ezzel mintegy az jelezte, hogy jó szándékkal viseltetik aziránt, a kivel találkozik.

Mikor valamely industörzs háborura készül, a törzsönökök egy domb tetején találkoznak; a földreállított s ez alkalommal különféleképen, tollal, szines pántlikával, női hajjal felidézett békepipát körülállják s kezdődik a békepipatáncz. (Calumet-táncz.) Kezükben fegyverekkel örülten ugrándoznak a pipa körül az őket környező óriási szivaja közepe; s hogy az olvasónak fogalma is legyen a 16-ik századbéli indusok zenei érzékéről is, elég legyen feljegyznem, hogy a zenét kivált és megszártított tökébe (kobok) rakott kavicsok zörgése szolgáltatta.

A békepípanak a szára többnyire szines cizcomakkal van díszítve; közben hierogliph-jegyzetekkel; három láb hosszú s nem ritkán pikkelyezett kigyóbőrrel van bevonva; sugarakat képező különböző színtű tollak tessék a szár fűdését; egyébként rángatnak mindennemű előtűnk európaiak előtt értéktelen tárgyakat: mint például fésűt, üvegolyót, esengetyűt stb.

Visszapillantás

az 1873. évi vilákiállítás dohányaira és dohánygyártmányaira.

Azt hiszem, hogy most, midőn országos kiállításunk küszöbén állunk, nem lesz érdektelen, ha az 1873. évi vilákiállítás dohányjai és dohánygyártmányairól megemlékszünk. A tisztelt olvasó legalább párhuzamot vonhat a múlt és a jelen között, lévén az országos kiállítás megnyitása már annyira közel, hogy az bátran nevezhetjük „jelen”-nek.

Legyünk birálatinkban méltányosak és mindenekelőtt igazságosak. S ne mint annak idején (1867.) a berlini „Tabakzeitung”, mely nem egészen igazságosan dorongolta le a párisi kiállítás alkalmával a francia dohányt. Ha fölül is mutánk az 1873. évi kiállítás dohányait az 1867-ik évit — és ez tagadhatatlan — nem következik azért, hogy a francia dohány olyan süllyedésnek indult volna, mint azt a — politikai intenciók által vezérelt — német lapok kúrtolták.

Úgy látszik, ezen körülmény volt okozója annak, hogy Franciaország nem is képviseltette magát aztán a bécsi kiállításán dohányával vagy dohánygyártmányával. Dohányt állított ki: Ausztria, Magyar., Német- és Törökország, Svájc, Oroszország és Hollandia; ezen nyers termények mellett ott volt látható Cuba, Maniló és Puerto Rieco nyersanyagja.

Dohánygyártmányt Ausztria, Magyar., Orosz- és Németország mutatott be; mellette láttuk Svájc, Hollandia és Havanna gyártmányait. A dohánygyártmányok között Oroszország legszebb szivarjait és finom pipadohányait találtuk.

Szépén tett ki magáért a spanyol dohányjövődék. Tiszta, sima, vastag szivarjai a legkitűnőbbek közé tartoztak; a maniladohányok legszebbjei a színek különböző variációiban voltak kiállítva. Sokféle gyártmányt, sokfajta nyersanyagot szolgáltatott Cuba szigete: a Vuelta de abajo folyamantem és dombdohányain meglátszott a nagy gondozás eredménye: a Vuelta de Arriba vidéknek Remedio, Sagu de Tanamó és Gibarra dohányjai díszes munka eredményeképpen tüntek fel. Ott feküdt néhány esomó Puerto Rieco-dohány, mely mint gyanánt szolgálhatna minden termelőnek.

Belgia drága szivarjait két gyáros mutatta be: valószínűleg t. nom — mondhatni túlságosan piperés — felszerelése az oka annak, hogy olyan méregdrágákra tartja a gyáros.

Svájc kizárólag szivarokat állított ki: ezek között a Svájcban közkedveltség k örvendő Grandfont, virginia és Vevey szivarok voltak túlyomólóg képviselve; csak egy-két gyáros mutatott be havanna-szivarokat.

Norvégiából is jelen volt egy gyáros, ki csekély, de nem megvetendő minőségű pipadohány mellett különböző szivarokat állított ki.

Énnél sokkal igénytelenebb volt Dánia dohányja, mely semmi újat nem mutatott fel.

Svédországot két kiállító képviselte dohányfajokkal, kevés pipadohánnyal, burnót és szivarral. Itt voltak láthatók az egykor jeles stoekholmi dohányból gyártott szivarok, melyek kültekintetre szépek, ellenben illatra igen hátramaradtak.

Angolország esinosan csoportosított dohányjai és gyártmányai közül egy gyárosnak remek Havanna-szivarjai voltak magukra a szemlélők figyelmét: ezen sima — egytől egyig lap-szélről font — szivarok esinos, izléses csomagolásban jól vették magukat ki. Ugyanezen csoport mellett láttuk a kelet-indiai dohányok kitűnőbbjeit.

Az olasz dohány nem felelt meg a várakozásnak: a virginia és kentucky dohányokból készült szivarok kissé fölletes, majdem hanyag felszerelése kellemetlen benyomást gyakorolt. Ami pedig a szivarok minőségét illeti, arra nézve szabadon egy prágai journalistának mindenesetre túlságos szigorú kritikáját szóról-szóra reprodukálnom:

„Az olasz dohány és olasz szivarok, a vir-

giniát és cigarettet kivéve — írja ez a bizonyos hírlapíró — szörnyűek. Kátrányos falevelek, olajos szosz, halzsiros burgonyalevelek de még szurok és kén se lehet olyan bűzös, mint az olasz dohány. Egy osztrák „hosszu szivar”, melyben egy fél chignon van elrejtve és mely kénsvába van mártva, úgy viszonylik az olasz szivarhoz, mint egy gyönyörű operai előadás egy elhangolt kintorna nyekegéséhez; az olasz szivar mértföldekre megrontja a levegőt és egy olasz pipa környékén elfonnyadnak a növények, kihál az állatvilág. Cyankálioz valóságos pyrekesség egy olasz szivar füstjéhez képest és belehelni egy pipa füstjét, annyi mint tíz napig fektüdni a napolyi kutyabarlangban; tüdőbeteg ember könnyebben elbir egy heti tartózkodást a jávaszigeti mérges völgyben, mint egy egészséges ember egy olasz szivart: klor-és higanygázok valóságos balszámított árszatanak égő olasz dohányhoz viszonyítva . . .” stb. stb.

Ilyen szagra dohánnyok után jól esik a török dohányokra áttérni; amit az ottomán kormány kiállított Macedonia vidékéről dohányt, ritkítja párájt; átható, mézszagu, igen kellemes illatú dohánnyok; ellenben a mit a kereskedők állítottak ki, színe nézve mégis szebb volt. Az a sötét, aranyárga színű Ghiubek-dohány, mely Bektemis és Saltikli vidékein terem, vetédkék a föld minden pipadohányával. Törökország vágott dohányt is mutatott be, hajszálfinom vágatút; a szivarok különböző nemeit úgy a mint azok Törökországban elárusítottak.

A kiállított görög dohánnyokról semmi különös feljegyezni valók nem lévén, a brazilai dohánnyokhoz fordulunk. Brazília kiállította a jeles Nazareth-dohány mellett a Cocheira, St.-Félix és Santa-Amaro leveleit; a bahiai dohánygyárosok göndördohányaikból készült esinos szivarjak mellett a páczolt Mangote (dohányfodák)arra engedett következtetni, hogy a brazilai gyárak nemcsak jó rápét tudnak előállítani, de éventéki háromszázernyi mázsa nyersanyagukat is jól tudják értékesíteni.

Románia sem maradt hátra. Háromféle, finoman feldolgozott török dohányt állított ki a bukaresti gyár, mely mellett számos termelőnek az igényeknek megfelelő különböző esomói is láthatók voltak.

Amit Khina mutatott, azt természetünk nem veszi be; erős és visszatetsző külsejű, rozszagu anyag; annál is inkább esodálatraméltó a japániai dohányja; ennek vágata finomságra nézve fölülmúlta a legfinomabb vágatú török dohánnyokat is. (A múlt évi dohánykiállítás alkalmával, ha nem is a kiállított dohánnyok között, láttunk a dohánykiállításnak szant terem egyik szekrényében ilyen finom vágatú japán-dohányt.)

Sohol sem találkoztunk a Varinas-dohánnyal oly szép példányával, mint ott, a hol Venezuela a dohánnyat látuk. A varinas dohány, a pipadohányok e kiváló illatú faja, a kezelési oly magaslatán, mint amilyenre a venezuelaiak felvittek, sohol elő nem fordul; a dolog titka mindenesetre az izzasztás bizonyos fokánál mesterséges megszaktításban rejlik. Ugyancsak Venezuela producálta a „Chimó”, mely nem egyéb, mint dohánnykivonatot, a nyugotkordilleraik kedvez czikke.

Több vonásaiban ilyen volt a kiállítás dohánnyecsoportja. Két bécsi gyártási tisztelő, egy budapesti (ferenczvárosi) gyártási tiszt és három bécsi gyártási tiszt felügyelete és előzékeny utmutatása mellett valóságos öröm volt a csinnal berendezett pavillont körüljárni.

Majd körüljárjuk kívül-belül a pénzügy-minisztérium pavillontját is, ha a kiállítás megnyílik.

Válasz

Ambrus József plébános urnak Kisrórson.

A Dohányujság múlt számában közzöltük azokat a megüstelő sorokat, melyeket Fötisztelendőség hozánk intézni szives volt.

